

«Tenim bons escriptors però pocs lectors»

Ramon Guillem, vicepresident de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, reivindica major contacte entre les diferents àrees lingüístiques

Entrevista

PER ANTONI GÓMEZ

■ **Ramon Guillem** (Catarroja, 1959) és un dels poetes i narradors valencians amb una obra més sòlida i de reconegut prestigi. Ha publicat dotze poemaris, a més de novel·la i dietaris, i ha rebut nombrosos premis, l'últim el Vicent Andrés Estellés de Burjassot pel llibre *Abisme i ocell* (Bromera, 2010). Els seus són trenta anys d'apassionada dedicació a la poesia.

■ **Com a vicepresident de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, quina valoració fa de la literatura que s'escriu a hores d'ara al País Valencià?**

■ La valoració que faig de la literatura valenciana actual —i no sols com a vicepresident de l'AELC, sinó també en la meua condició de lector— és molt bona, i en molts casos excel·lent. Considere que estem en un moment dolçíssim en la nostra literatura, però que tot i això, i aquesta és una observació preocupant, no té contrapartida en el públic lector per la mateixa situació de la llengua. La paradoxa és que quan tenim els millors escriptors tenim molt pocs lectors.

■ **Per què l'obra dels escriptors valencians, tret de casos molt concrets, es majoritàriament desconeguda a Catalunya?**

■ No ho acabe d'entendre, però és una situació prou habitual en els centres culturals allò d'ignorar el que es fa en la perifèria. En tot cas, la nostra cultura no pot permetre's aquests luxes i considere que hauria d'haver un major contacte entre les diferents àrees lingüístiques. No seré el primer a observar d'altra banda que l'estat autònom ha jugat quasi més en la nostra contra en aquest sentit que a favor, posant-hi fronteres absurdes on culturalment no n'hi ha.

■ **Amb la perspectiva dels anys i la maduresa que atorga el camí fet, ¿com definiria la seua trajectòria poètica des dels llibres inicials fins l'últim, «Abisme i ocell»?**

■ És difícil definir la trajectòria pròpia. Perquè el camí el vas fent a poc a poc, escrius al mateix temps que vius, dins de les mateixes coordenades, i en aquest sentit, encara que la poesia no ha d'entendre's com un reflex biogràfic i a voltes considere que també podria considerar-se com un gènere de ficció, sí que està molt unida a la vida que anem fent, entesa aquesta tant des d'un punt de vista diguem-ne exterior com la deguda al propi món interior on són molts importants els ressorts de l'intel·lecte. És per això que entenc la trajectòria poètica no com un projecte tancat sinó al contrari: ben viu, com la trajectòria sempre oberta que ens proporciona la mateixa vida.

■ **¿El seu llenguatge poètic ha evolucionat des de les propostes simbolistes dels primers llibres fins els últims, sobretot «Abisme i ocell», on l'expressió és més essencial, més transparent i, en general, més amarga. Com valora aquesta evolució?**

■ Ho nugaria a la pregunta anterior. L'evolució de la meua poesia també és fruit de l'evolució personal i de les diferents maneres d'acostar-se tant al fet vital com al fet pròpiament artístic. Si a hores d'ara la meua poesia es basa

Ramon Guillem.

en un llenguatge amb menys càrrega simbòlica i que s'acosta més a una transparència expressiva potser es dega a una necessitat més profunda d'entendre el fet vital en si. En el fons no ho sé. El que sí que sé és que ara és més real el pas del temps, com és obvi, i tot allò que anys enrere era una mena de joc per desxifrar el futur ara s'ha convertit en una realitat.

■ **De fet, «Abisme i ocell» és un poemari de maduresa on hi ha una gran presència de la mort i la pèrdua de persones estimades. Tot i això, no abandona l'entusiasme per la bellesa de la vida i les paraules.**

■ Evidentment, la presència de la mort es converteix en inevitable, i més encara quan veus que arriba a amics i coneguts de la teua edat. Però, com diu, *Abisme i ocell* és un llibre que, tot i reconèixer aquesta tragèdia, opta per intentar assimilar-la als mateixos corrents de la vida. Perquè la mort pense que també ha d'entendre's com a consubstancial a la vida, perquè també en forma part d'ella. Tot i la tragèdia, l'elegia poètica el que vol és aferrar-se a la força del llenguatge i a l'entusiasme per la bellesa. Potser la mort sempre hi és, però també és cert que hi ha una força pregonera que ens fa obrir els ulls i continuar endavant, i l'art no deixa de ser una porta oberta a aquest intent d'eternitat. Per això aquest llibre aspira a ser un cant vitalista.

■ **A més de la poesia, també ha cultivat la prosa amb la publicació de dietaris i novel·les. Com ha fet possible, en el seu cas, la dedicació a la poesia i la prosa?**

■ Aquesta dedicació a la poesia i a la prosa l'he feta possible per la meua manera de dedicar-me a l'escriptura. He de reconèixer que sóc una mica obsessiu, i quan escric una novel·la sóc incapaç de fer poesia, i a l'inrevés. És per això que en les èpoques que escrivia novel·la creia que no tornaria a fer poesia. Òbviament, m'equivocava. Curiosament, ara no sé si tornaré a fer prosa. La qual cosa vol dir, és clar, que ara mateix estic escrivint poesia.

Discos Música Clásica

CRÍTICAS DE ANTONIO GASCÓ

TCHAIKOVSKY APASIONADO ROMANTICISMO

«Eugene Onegin». DECCA, DDD. UN DVD.

● **D. Hvorostovsky, barítono, R. Fleming, soprano, y R. Vargas tenor. Coro y orquesta del Metropolitan de New York. Director: V. Gergiev. Director escénico: R. Carsen.**

⌋ El Palau de les Arts de València levanta el telón mañana para representar la ópera de **Tchaikovsky Eugene Onegin**. El acontecimiento es una referencia para comentar una de las más sugestivas grabaciones en DVD de la obra en la que intervienen tres de los más destacados cantantes de la actualidad, **Hvorostovsky**, la **Fleming** y **Ramón Vargas**. El barítono ruso está muy vinculado con el personaje protagonista de la obra. Lo ha representado en los mejores escenarios del mundo y lo ha grabado con **Bychkov** en un celebrado registro. Su aspecto físico, aristocrático y adusto, cuadra con el personaje de Pushkin, circunspecto y crispado, y su voz rica en armónicos, de amplio y aterciopelado timbre, se antoja una de las más idóneas para dar vida al complejo personaje, del que sabe pulsar todos los recursos expresivos en lo escénico y en lo vocal. Fleming aporta la belleza de su voz a un papel seductor y apasionado. Vargas es un Lensky sincero de imagen y de hermosa línea de canto patente en la bellísima aria anterior al duelo. Paradigmáticos los demás componentes del elenco. La batuta de **Gergiev** al frente de la orquesta del Metropolitan de New York, es idiomática, personal, creativa, contrastada y novedosa ofreciendo autenticidad al romántico propósito de la partitura. Excepcional aportación de la música grabada. La dirección escénica de **Robert Carsen** se apoya en el gesto de los personajes y en el atuendo para potenciar la poética.

WAA RECUERDOS DE UN ENCUENTRO

Arias y canciones. DEUTSCHE GRAMMOPHON Y DECCA, DDD. DOS CD Y UN DVD.

● **J. Carreras, P. Domingo, L. Pavarotti, tenores. Orquesta de la ópera de Roma y del Maggio Musicale Fiorentino. Director: Z. Mehta.**

⌋ El grupo Universal España ofrece un producto muy atractivo que ya estuvo en las vitrinas de los comercios en el pasado tiempo navideño. Se trata de una producción, con las selecciones musicales, auspiciada y dirigida por la eficaz **Maidier Mugica**, en la que se han recogido grabaciones de los conciertos de los tres tenores correspondientes a los sellos Deutsche Grammophon y Decca, en ocasión del 20 aniversario del primero de sus encuentros celebrado en las romanas termas de Caracalla. Hay dos CD, uno con la integral de este concierto, primero del trío, y un segundo con una selección de las mejores páginas registradas por los tres divos, en su amplia trayectoria profesional. El repertorio no puede ser más atractivo. Además se completa el álbum con el bonus de un DVD, que es primera edición en España, en el que aparece además del primer concierto, una hora de entrevistas, ensayos y previas a las actuaciones que permiten al espectador intimar con la familiaridad de los tres grandes divos. Las grabaciones son excelentes y las versiones de un repertorio para el gran público y muy atractivo, notables, con algunas páginas de excepcional interpretación.

BRAHMS UN CLASICISMO INNOVADOR

Conciertos para violín y doble para violín, cello y orquesta DEUTSCHE GRAMMOPHON, DDD. UN CD.

● **V. Repin, violín, Truls Mørch, cello. Orquesta Sinfónica la Gewandhaus de Leipzig. Director R. Chailly.**

⌋ **Vadim Repin** es un violinista que hemos tenido la fortuna de oír por estos lares y siempre hemos admirado la belleza e intensidad de su sonido, su virtuosismo de excepción, siempre al servicio de una interpretación muy musical y el criterio personal de sus interpretaciones. Estos valores los referencia su versión en solitario del concierto para violín de **Brahms**, una de las piezas cardinales de su repertorio por los mejores auditorios del mundo. Curiosamente, Repin toca no la cadencia de **Joachim**, habitual en el concierto a él dedicado sino otra de **Jascha Heifetz**, el alumno más famoso de **Auer**, padre de la escuela rusa a la que él pertenece. Otro detalle significativo es la lectura de los pasajes en contrapunto en los que el oyente descubre la admiración de Brahms por la obra de Bach. **Riccardo Chailly** le acompaña con la emblemática orquesta de la Gewandhaus de Leipzig, con suntuosidad y refinamiento, con contrastes y con sonoridades de densa intensidad y agilidades vivas, como en el rondó. La versión del concierto para violín y cello, acompañado de **Truls Mørch** con el que establece una creativa complicidad, es excelente, y el conjunto de las dos obras brahmsianas hacen que el disco sea notable.